

МӨНГӨНИЙ БОДЛОГЫН МЭДЭГДЭЛ ТАНИЛЦУУЛАХ ХЭВЛЭЛИЙН БАГА ХУРЛЫН ПРОТОКОЛ

2017.09.15

Асуулт: Мөнгөний бодлогын хүүг хэвээр хадгалах шийдвэрийг гаргахад голлон нөлөөлсөн хүчин зүйл юу вэ? Хүүг бууруулах боломж байсан уу?

Мөнгөний бодлогын газрын захирал Б.Баярдаваа:

2017 он гарсаар манай экспортын бараа, бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийг дагаад экспортын хэмжээ нэмэгдсэн. үүнд хамгийн том жин дарж байгаа нь нүүрсний экспорт. Эхний хагас жилийн байдлаар нийт 1.2 тэрбум ам.долларын экспорт хийсэн нь өнгөрсөн оны нийт экспортын хэмжээнээс давсан үзүүлэлт болж байгаа. уул уурхайн салбарт гарч буй эерэг үзүүлэлт нь дотоодын эдийн засагт худалдаа, тээвэр, зэсийн бус уул уурхайн салбар, худалдааны эргэлт, татварын өсөлт зэргээр дамжин эерэгээр нөлөөлж байна. Түүнчлэн эдийн засгийн нийт хэрэглээ талаас нь харвал хөрөнгө оруулалтын түвшин нэмэгдэж, энэ нь хөдөлмөрийн зах дээр эерэг нөлөө үзүүлж эхэлсэн. Өөрөөр хэлбэл, худалдаа, уул уурхайн салбарт ажил эрхлэлт нэмэгдэж байгаа нь энэ улиралд өрхийн орлогын түвшин нэмэгдэхэд нөлөөллөө. Орлогын өсөлтийг дагаад өрхүүдийн хэрэглээ нэмэгдсэн нь эдийн засагт эерэгээр нөлөөлж байгаа. Энэ бүгд нь санхүүгийн зах дээр банкуудын зээлийн эх үүсвэр буюу харилцах, хадгаламжийн хэмжээг нэмэгдүүлсэн. Шинээр олгосон зээлийн бүтцийг харвал уул уурхайн салбар, өрхийн хэрэглээний зээл дээр нэлээд хэмжээний өсөлт ажиглагдлаа. нийт дүндээ шинээр гарч байгаа зээлийн өсөлт болон Засгийн газрын банкны системээс авч байгаа зээлийн нөлөөгөөр мөнгөний нийлүүлэлтийн түвшин жилийн өмнөхөөс 20 орчим хувиар өссөн үр дүн харагдаж байна. үүнээс гадна эдийн засагт хүлээлт оны эхний хагаст нэлээд сайжирсан. үүнтэй уялдаад санхүүгийн зах зээл дээр төгрөгт итгэх итгэл нэмэгдэж, эх үүсвэрийн өртөг буурсан. Энэ нь хадгаламжийн хүү аажмаар буурч байгаагаас харагдаж байна. дээрээс нь Засгийн газрын үнэт цаасны хүү буюу эрсдэлгүй өгөөж 5-7 нэгж хувиар буурсан байна. ялангуяа нэг жил хүртэлх хугацаатай үнэт цаасны хүү буурч байгаа нь улсын төсөвт эерэгээр нөлөөлж байна. Засгийн газрын үнэт цаасны хүү нь санхүүгийн зах зээл дээрх бусад хүүгийн жишиг хүү болдог. Энэ хүү буурч байгаа нь санхүүгийн зах зээл дээр эх үүсвэрийн өртөг буурахад нөлөөлж байна. Ийм эерэг өөрчлөлтүүд гарсан боловч инфляцийн төсөөллийг харвал энэ оны төгсгөлд 7 орчим хувь, ирэх онд 8 хувьд байхаар байна. Энэ нь өмнөх бодлогын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж байсан үеэс буурсан үзүүлэлт. Тухайн үед инфляцийн төсөөллийг хийхэд шатахууны үнэ долоодугаар сараас өснө, сургалтын төлбөр мөн өсөх байх гэж хүлээж байсан. Мөн махны үнийн өсөлтийг өндөр байх болов уу гэж харж байсан ч бодит гүйцэтгэлээ эдгээр үзүүлэлтүүд буурсан нь инфляцийн төсөөллийг бууруулахад нөлөөллөө. Бодлогын хүүг хэвээр хадгалсан дараагийн үндэслэл нь өмнө нь гаргасан бодлогын шийдвэрийн үр дүнг хэрхэн гарахыг хүлээх шаардлага байна. хэдийгээр хадгаламжийн хүү буурч байгаа ч зээлийн хүү тогтвортой байгаа. цаашид бодлогын хүүгийн түвшин зээлийн хүүд хэрхэн нөлөөлөх нь

вэ гэдэг хүчин зүйл бий. хоёрдугаарт, цаашдаа улсын төсөв ямар байдлаар өргөн баригдах, шинээр байгуулагдах Засгийн газрын төсвийн бодлого ямар байх вэ гэдгийг хүлээх шаардлагатай байна. Тийм учраас бодлогын хүүг энэ удаад хэвээр хадгалах шийдвэр гаргасан.

Асуулт: Засгийн газар огцорсонтой холбоотойгоор оувс-гаас ирэх санхүүжилт хойшилсон гэх мэдээлэл гарч байгаа. энэ талаар тодорхой мэдээлэл өгөхгүй юу?

Мөнгөний бодлогын газрын захирал Б.Баярдаваа:

-ОУВС-гийн ажлын хэсэг хөтөлбөрийнхөө үнэлгээг хоёрдугаар улирлын байдлаар гүйцэтгэсэн байгаа. Энэ үнэлгээгээр зорилтот ажлууд бүгд хугацаандаа хийгдсэн гэх дүгнэлт гарсан. Ажлын хэсэг дүгнэлтээ есдүгээр сарын 25-нд ОУВС-гийн захирлуудын зөвлөлийн хуралд танилцуулах байсан. дүгнэлтийг танилцуулах энэ хурал хойшилсон. Засгийн газар огцорсонтой холбоотойгоор ОувС-гийнхан ямар тайлбар хийж байгаа вэ гэхээр “Шинээр бүрэлдэх Засгийн газартай бид уулзана аа” гэсэн байгаа. уулзахдаа юуг тодруулах вэ гэхээр “ОУВС-тай тохирсон бодлогын арга хэмжээнүүд цаашдаа тогтвортой хэрэгжих үү” гэдгийг тодруулж байж, үнэлгээгээ хэлэлцэнэ гэдэг мэдээллийг өгсөн байгаа.

Асуулт: Арилжааны банкуудад активын чанарын үнэлгээ хийгдэж байгаа. Энэ ажлын явц ямар шатандаа байна вэ?

Судалгаа статистикийн газрын захирал Д.Ган-Очир:

-Активын чанарын үнэлгээ эхлээд гурав дахь долоо хоногтоо орсон байна. Энэ үнэлгээг хийхдээ мэдээж иж бүрэн буюу активынх нь бодит, биет үнэлгээ ямар байна вэ, зээлийн материалууд нь ямар байна вэ гэх зэрэг тодорхой шат дараатайгаар хийгдэж байгаа. Бүх процесс төлөвлөгөөнийхөө дагуу явж байгаа бөгөөд гүйцэтгэгч компанитай хийсэн гэрээний дагуу арваннэгдүгээр сарын 30-ны өдөр гэхэд эхний үнэлгээнийхээ тайланг өгнө гэсэн байгаа. Тэгэхээр арваннэгдүгээр сарын 30-наас тайлан мэдээ гараад, үнэлгээ нь олон нийтэд хүрнэ гэж ойлгож болно.

Асуулт: Чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үзүүлэлт бага зэрэг буурсан шалтгаан юу вэ?

Мөнгөний бодлогын газрын захирал Б.Баярдаваа:

-Зээлийн өсөлтийг харвал наймдугаар сарын байдлаар 7 орчим хувь байна. Ерөнхийдөө уул уурхайн салбар дээр нэлээд том зээлийн өсөлт гарсан. нөгөө талдаа өрхүүдийн хэрэглээний шинж чанартай зээлийн өсөлт томоохон жин дарж байгаа. уул уурхайн салбарт гарч байгаа зээлийн өсөлт чанаргүй зээлд эерэгээр нөлөөлөх хандлага байна. Өөрөөр хэлбэл, уул уурхайн салбарт байсан чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээлийн дүн хоёрдугаар улиралд нэлээд хэмжээгээр буурсан. Асуулт:ипотекийн зээл хэвийн олгогдож байгаа юу. он гарснаас хойш Монголбанкнаас хэдий хэмжээний санхүүжилтийг гаргаад байна вэ? Мөнгөний бодлогын газрын Б.Баярдаваа:-Ипотекийн

зээлийн тухайд 2016 оны төгсгөлөөс Монголбанкны эзэмшиж буй ипотекийн зээлээр баталгаажсан бондын эргэн төлөлтөөр санхүүжүүлж байгаа. 2017 оны тавдугаар сар хүртэл үндсэн төлбөр болон купоны төлбөрийг хоёуланг нь зээлийн эх үүсвэр болгож гаргасан. Энэ нь дунджаар сард 25 орчим тэрбум төгрөгийн эх үүсвэр байсан. 2017 оны тавдугаар сараас эхлээд ОувС-гийн хөтөлбөрийн хүрээнд Монголбанкны санхүүжүүлэх дүнгийн хэмжээ бол зөвхөн үндсэн төлбөрөөр тодорхойлогдож эхэлсэн. Энэ нь 16 орчим тэрбум төгрөг. үлдсэн хэсгийг Засгийн газраас санхүүжүүлэхээр болж төсөвт 111 тэрбум төгрөг суугдсан. наймдугаар сарын байдлаар дээрх төсвийн санхүүжилтээс 71 тэрбум төгрөг нь санхүүжилтэд гарсан. Оны сүүлийн хагаст Засгийн газраас 40 тэрбум төгрөг, Монголбанкнаас сар бүр 16 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт хийгдэнэ. Жилийн дүнгээрээ харвал ипотекийн зээлийн нийт санхүүжилт энэ онд 340-350 тэрбум төгрөг байгаа.

Асуулт: 2018 оны төрийн мөнгөний бодлогын үндсэн чиглэлийг удахгүй УИХ-аар хэлэлцүүлэх ёстой. Төслийг боловсруулах үйл явцын талаар мэдээлэл өгнө үү?

Мөнгөний бодлогын газрын захирал Б.Баярдаваа:

-Төрийн мөнгөний бодлогын үндсэн чиглэлийн төслийг Мөнгөний бодлогын зөвлөл болон Захирлуудын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцээд, дэмжсэн. үүнээс хойш төсөл эцсийн найруулгадаа шилжиж байна. Эцсийн найруулгыг хийх явцад есдүгээр сарын сүүлээр бид төслийг олон нийт, мэргэжлийн хүрээнийхнээр хэлэлцүүлж, саналыг нь авна. Төслийг Захирлуудын зөвлөл, Мөнгөний бодлогын зөвлөлөөр хэлэлцүүлэхээс өмнө Засгийн газар болон Санхүүгийн зохицуулах хороонд хүргүүлж, саналыг нь авсан байгаа.